



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.  
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De  
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.  
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

**Lessius, Leonardus**

**Lovanii, 1645**

Dvb. 5. Vtrum conditio posita in contractu vitiet consensum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

neque est alteri verum & morale ius petendi dare. Patet exemplo: qui enim vendit domum, saltem implicite debet consentire, vt emptor ea vtatur si velit, alioqui non est vera venditio: & qui dat mutuum, debet consentire vt mutuarius eo possit vt, alioqui non est mutuum; tamen post contractum possunt alio contractu conuenire, vt vt non liceat. Vide Couarr. 2. parte §. 1. nu. 5.

Ad Secundam rationem: Finis secundarius non sufficit ad rationem matrimonij, sed requiritur finis primarius.

## DVBIVM V.

*Virum conditio posita in contractu vitiet consensum?*

66  
Quibus  
modis ali-  
quid in  
contra-  
ctu  
ponatur.

**N**otandum Primò: In contractu interdum aliquid poni tanquam causam, interdum vt demonstrationem, interdum tanquam modum seu finem, denique interdum tanquam conditionem.

Causa non suspendit consensum, sed solum explicat consensum motiuum: vt, *Contraho tecum, quia es nobilis, quia diues es &c.*

Demonstratio non suspendit, sed solum demonstrat aliquam qualitatem: vt *Contraho tecum, quia es diues, quia es nobilis, filia talis.*

Modus limitat quidem aliquo modo consensum, non tamen suspendit: vt, *Contraho tecum ea lege, vt sustentet matrem, tantam inferas dotem &c.*

67  
Variæ con-  
ditiones in  
contra-  
ctibus.

Conditio si de futuro sit, suspendit consensum: vt, *Contraho tecum, si sufficientem dotem dederit pater.* Si autem sit de presenti, vel de præterito, non suspendit.

Notandum Secundò: In contractibus varias posse apponi conditiones. Aliæ enim sunt necessariae; idque vel ex natura rei: vt, *Contraho tecum, si sol orietur cras.* Vel ex suppositione: *Contraho tecum, si Antichristus veniet.*

Aliæ sunt impossibiles, idque vel ex natura rei: vt, *Contraho tecum, si luna celo exciderit.* Vel ex statu contrahentis: vt si pauperula dicas, *Contraho tecum si milionem auroorum numeraueris.*

Aliæ sunt contingentes. Quarum quædam sunt contra substantiam Matrimonij: huiusmodi sunt, quæ sunt vel contra bonum prolis; vt, *Contraho tecum si sterilitatem procuraueris, si partum abiges.* Vel contra fidem: vt *Si te adulterandam tradideris, quidquid dicat Angelus, contra quem agit Couarruias n. 3.* Vel contra insolubilitatem, seu contra rationem Sacramenti; vt, *Contraho tecum vsque ad mortem parentum.*

Aliæ verò non sunt contra substantiam. Quarum quædam sunt turpes, quædam honestæ. Vide plura apud Couarr. 2. parte cap. 3. §. 1. nu. 1. 2. 3. His positis.

68  
Conditio-  
naria non  
suspendit  
nec vitiat  
consensum.

Respondeo, & Dico Primò: Conditiones necessariae non vitiant consensum, etiam si sint de futuro. Ratio est; quia æquivalent presenti. Perinde enim est dicere, *Contraho tecum si sol orietur cras,* & *Contraho tecum si est certum & determinatum quod orietur:* atqui præsens conditio non suspendit contractum: ergo &c.

Notandum: Glossam in Cap. *Per tuas*, de Conditionibus appositis, existimare Matrimonium suspendi donec conditio impleatur. Sed contrarium est verius, vt ratio allata probat. Si tamen contrahens expressè intenderet modificare suum

consensum ad tempus futurum, neq; antea velle contractum esse validum, tunc ratione intentionis suspenderetur: sed hoc est præter naturam talis conditionis. Eadem est ratio conditionis, quæ ex suppositione est necessaria, idque ob certitudinem diuinæ reuelationis, propter quam censetur esse præsens.

Dico Secundò: Conditio impossibilis vitiat consensum, nisi ioco sit addita. Probatur; quia hæc conditio significat potius dissensum, quam consensum; vt patet ex modo communi loquendi, & ex cæteris contractibus. Dixi, *nisi ioco, si addita*, propter Cap. vltimū, de Conditionibus appositis, & communem Doctorum sententiam, qui docent conditiones impossibiles non vitare consensum aut contractum, eò quòd habeantur pro non adiectis: hoc enim non potest aliter rectè intelligi, quàm *tunc haberi pro non adiectis*, quando ex circumstantijs præsumitur esse ioco additas. Vide Couarr. 2. parte cap. 3. §. 2.

Dico Tertio: Conditiones, quæ sunt contra substantiam, seu contra bona Matrimonij, vitiant consensum. Patet Cap. vltimo, de Conditionibus appositis. Ratio est: quia cum Matrimonium essentialiter includat obligationem ad tria supra dicta, scilicet ad reddendum debitum in ordine ad concipiendam prolem, ad seruandam fidem, & insolubilem coniunctionem, substantia ipsius evertitur, si quis obligetur ad aliquid quod his repugnet. Sicut si quis profiteatur Religionem ea lege, vt non teneatur obedire Prælato, vel vt possit vti vxore, vel retinere proprium, irrita est professio; quia continet conditionem, quæ est contra substantiam Religionis.

Dices Primò: Quid si quis in contractu habeat animum non reddendi debitum, vel non seruandi fidem, estne irritus contractus?

Respondeo: Si intendat se obligare ad ea, quæ sunt matrimonij, valet matrimonium, quamuis animus ea præstandi desit. Ratio est; quia essentia vinculi Matrimonialis consistit in obligatione ad tria supra dicta, non autem in proposito ea præstandi: sicut votum, quod quis vouet sine animo explendi, validum est, modo verè intendat vouere seque obligare. Quòd si interius non consentiat in obligationem, etsi verba exterius proferat, irritum est siue votum, siue Matrimonium: pendet enim contractus ex consensu.

Dices Secundò: Quid si conditio illa contra substantiam seu bona matrimonij adiecta, sit de presenti.

Respondeo, Tunc non vitabit matrimonium, vt rectè Couarr. 2. parte, cap. 3. §. 1. nu. 12. modò non obliget se ad aliquid futurum, quod sit contra Matrimonij bonum: vt si dicat, *Contraho tecum, si procurasti tibi sterilitatem, si es adultera, validum est Matrimonium, si conditio inlit.*

Dico Quarto: Conditio turpis, quæ non est contra substantiam, si sit de futuro, suspendit matrimonium: vt, *Contraho tecum, si mecum furari volueris.* Probatur: Quia, si seriò addatur, indicat non adesse consensum, nisi ipsa posita; ergo suspendit. Si autem sit de presenti, non suspendit, sed est Matrimonium, si inlit. Non est, si non inlit. Nec obstat, quòd Cap. *Finali* dicitur, *conditionem turpem censeri pro non adiecta.* Hoc enim intelligendum est, si aliunde constet non esse seriò additam; sicut dictum est de conditione impossibili. Quòd si seriò

69  
Impossibi-  
lis an, &  
quando vi-  
tiet.

70  
Conditio,  
que est co-  
tra substan-  
tiam, vitiat

Si habeat  
animum non  
reddendi  
debitum,

Conditio  
de presenti  
non vitiat.

71  
Turpis, vel  
honestia, si  
sit de futu-  
ro suspendit  
matrimo-  
nium.

si seriò sit addita, ante impletam conditionem nõ erit coram Deo Matrimonium, quiddid tandem præsumatur aut iudicetur in foro externo.

Dico Quintò: Conditio honesta de futuro suspendit Matrimonium. Patet ex Cap. *Super eo*, de Conditionibus appositis. De præsentì non suspendit. Sed est

D V B I V M V I.

*Verum iste consensus per verba de presenti, cum conditione de futuro, faciat Matrimonium simul ac ponitur conditio: An verò requiratur novus consensus expressus de presenti?*

72  
D. Thomas  
requirit  
novum cõ-  
sensum.

**P**erique Doctores docent requiri novum cõsensum. Ita D. Tho. hic. qu. 47. ar. 5. Ioannes Maior dist. 27. qu. 4. Victoria Relección de Matrimonio. Sotus dist. 29. q. 2. art. 1. Couar. 2. parte cap. 3. nu. 5. in principio.

Canonistæ  
negant.

Verum communis sententia Canonistarum est in contrarium; vt idem Couarruias testatur; quã etiam tenet Nauarr. cap. 22. num. 63. Silvester Matrimonij 3. §. 6. Paludanus dist. 29. q. 4. a. 4. Gabriel dist. 28. in fine.

73  
Sententia  
Auctoris.

Respondeo: Si contrahentes exprimant, vel saltem intendant, vt contractus firmus sit posita conditione sine alio consensu, probabile est esse matrimonium statim posita conditione. Tenent Auctores secundæ sententiæ. Ratio est: nam in cæteris contractibus sub conditione initis, videmus eos statim conditione posita esse validos: ergo idem censendum de contractu matrimonij: neque enim est vlla ratio, cur illi validi sint, hic non sit.

Obiectio,  
quod sacra-  
mentum non  
possit pen-  
dere ex cõ-  
ditione  
futura.

Dices Primò: Hic contractus est Sacramentum: at Sacramentum non potest esse pendens; vt patet in alijs Sacramentis: non enim Baptismus incipit esse Sacramentum ex aliqua conditione futura; sed statim, dum fit, est, vel non est Sacramentum. Confirmatur: quia si contractus incipit esse Sacramentum posita conditione, incipit tunc esse Sacramentum, quando non amplius est; quod est absurdum.

Soluitur,  
& negatur.

Respondeo: Ratio Sacramenti debet sequi naturam rei, in qua ponitur. Quare, cum hoc Sacramentum ponatur in contractu, debet sequi naturam contractus. Dominus enim nihil mutauit circa contractum Matrimonij, sed solum constituit vt omnis talis contractus legitimus inter fideles initus, esset Sacramentum, vt supra dictum est ex Concilio Tridentino. Vnde, si postea conditione posita contractus Matrimonij efficitur validus (sicuti videmus in alijs cõtractibus) oportet etiam tunc sit Sacramentum: alioqui dabitur contractus coniugij inter fideles, qui non sit Sacramentum. Vnde nego Sacramentum non posse esse villo modo pendens ex cõditione futura, quãdo illa conditio est veluti pars & complementum illius signi sacramentalis. Simile est in Sacramento Confessionis, quod pendens est in ratione Sacramenti, donec absolutè accedat, quæ interdum post multos dies accedere potest: quã posita confessio primum habet rationem Sacramenti, estque causa gratiæ. Simile quoque esset si Deus instituisset Sacramentum Baptismi, vt conferret gratiam postmodò, idque sub aliqua conditione futura; vi-

A simili.

delicet si homo tunc ratum haberet quod ante susceperat. Tunc enim Baptismus non esset Sacramentum absolutè, nisi posita illa prædicta conditione; sed tantisper esset Sacramentum pendens & conditionatum: posita tamen illa conditione, sine alia actione fieret signum absolutum & causa absoluta. Multò autem facilius id fieri potest in cõtractibus, qui sicut possunt esse causa sub conditione, ita etiam possunt esse signa sub conditione, vt manifestum est si contractus ad obligationem quam efficit, comparetur. Quòd si id fieri potest respectu obligationis, cur non etiam respectu gratiæ? Fateor tamen, id, quod omnino completum est, non posse esse pendens, sed necessariò tunc habere rationem Sacramenti, dum aliquid eius est, vel nunquam: fieri enim nequit, vt postquam nihil eius est, incipiat esse Sacramentum, vt supra dictum est. Ad confirmationem supra positam:

Respondeo Negando Consequentiam: Contractus enim ille adhuc aliquo modo est, cum incipit existere conditio; nam conditio est pars contractus, pertinens ad eius substantiam: conditio enim impleta, si iungatur verbis contractus, significat præsentem consensum.

Dices Secundò, Capitulo *Per tuas*, de Conditionibus appositis, Pontifex talem contractum matrimonij sub conditione inity vocat sponsalia: ergo non est Matrimonium.

74  
Obiectio  
soluitur.

Respondeo: Vocat sponsalia ante impletam conditionem, non autem post impletam.

Dices Tertio, Capitulo *Super eo*. eodem titulo, Urbanus dicit, eos qui contraxerunt sub conditione, si pater consenserit, non esse cogendos ad contrahendum Matrimonium, nisi posita conditione: ergo sentit nondum esse Matrimonium. Et confirmatur. Nam ibidem dicit eundem consensum non esse habendum de presenti, qui licet per verba de presenti euidenter exprimatur, in alieno tamen arbitrio nondum habito ponitur.

Obiectio.

Respondeo: Fateor non esse Matrimonium ante positam conditionem, imò nec vim sponsalium habere absolutè loquendo; & ideò non est quis cogendus: impleta autem conditione cogendus est, vt stet contractui. Vide Glossam in illa duo Capitula, Ad Confirmationem: Et si ille consensus non censetur consensus de presenti ante positam conditionem, eã tamen positã censetur esse de presenti, vt rectè notat Glossa: existentia enim illius conditionis iuncta verbis contractus, significat præsentem consensum in Matrimonium: sicut enim consensus potest significari verbis, ita etiam significari potest aliquo signo externo ad id inlitturo ex conuentione contrahentium.

Soluitur.

Dices Quarto: Si quis contraxisset hoc modo cum vna: *Accipio te ex hoc tempore in meam uxorem, si pater consenserit*; & postea ante consensum patris contrahat absolutè cum alia, validum erit Matrimonium: cum secunda; & accedente conditione prioris contractus, nihil fiet cum prima: ergo prior contractus non habebat vim matrimonij.

Obiectio.

Respondeo: Hinc rectè inferri non habuisse vim Matrimonij absoluti ante conditionem impletam, imò ne sponsalium quidem de futuro; quia ex tali contractu cum priore, non esset ortum impedimentum publicæ honestatis; quod tamen vera sponsalia pariunt: vnde postea cum illis fore posset contrahere. Aduerte tamen eatenus hunc contractum habere vim sponsalium, quatenus accedente

Soluitur.